

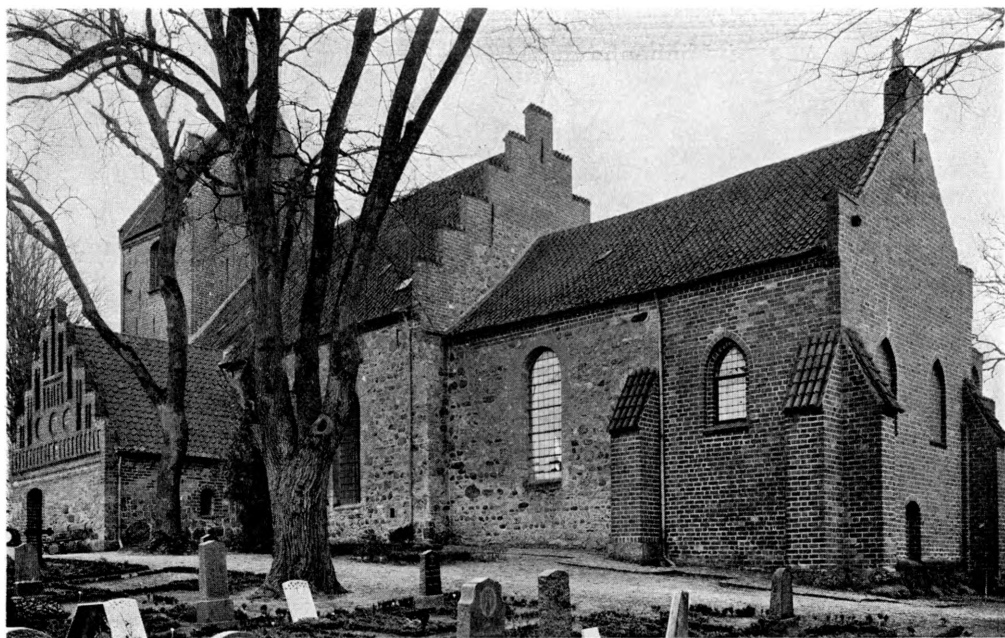

Fig. 1. Eggeslevmagle. Ydre, set fra Sydøst.

V. H. 1938

EGGESLEVMAGLE KIRKE

VESTER FLAKKEBJERG HERRED

Kirken, der 1312 hørte under Ærkedegnen i Roskilde Domkapitel, forekommer i Roskildebispsens Jordebog o. 1370 med seks Ploves Land og svarede da 2 Mark. Fra 1505 nævnes Kirken som Universitetets, og ejedes af dette, indtil den overgik til Selveje 1. Juli 1934¹.

I Landsbyen Lyngby, der blev afbrændt af Svenskerne 1658, og senere oprettet til Hovedgaarden Lyngbygaard, saas endnu 1743 »Rudera af et *Capel*, hvor Indbyggerne hver Morgen og Aften har holdt Bøn, men da de forsømte samme Gudstieneste og lod Capellet forfalde, siges, at Lykken forlod dem«.²

Kirken ligger i den østlige Del af Sognet paa en flad Højning, der hæver sig over den omgivende By. Kirkegaarden har mod Vest en middelalderlig Mur af Kamp og Munkesten med et Par fladbuede Blændinger paa Indersiden. Indgangsporten midt i Vestsiden er ny, og til de andre Sider er der nye Mure.

Bygningen bestaar af romansk Kor og Skib samt fire gotiske Tilbygninger: Forlængelse af Koret, Sakristi, Vesttaarn og Vaabenhus foran Syddøren.

Den *romanske Kirke* er ikke bevaret i sin oprindelige Udstrækning, idet Koret — som konstateret ved en Gravning i Anledning af Restaureringen 1907 — har haft Apsis, og der ved Skibets Vestende har været et Taarn af samme Bredde som det nuværende (sml. S. 778). Materialet er dels smaa, raa eller kløvede *Kampesten*, dels *Fraadsten*, ogsaa smaa og raat tildannede;

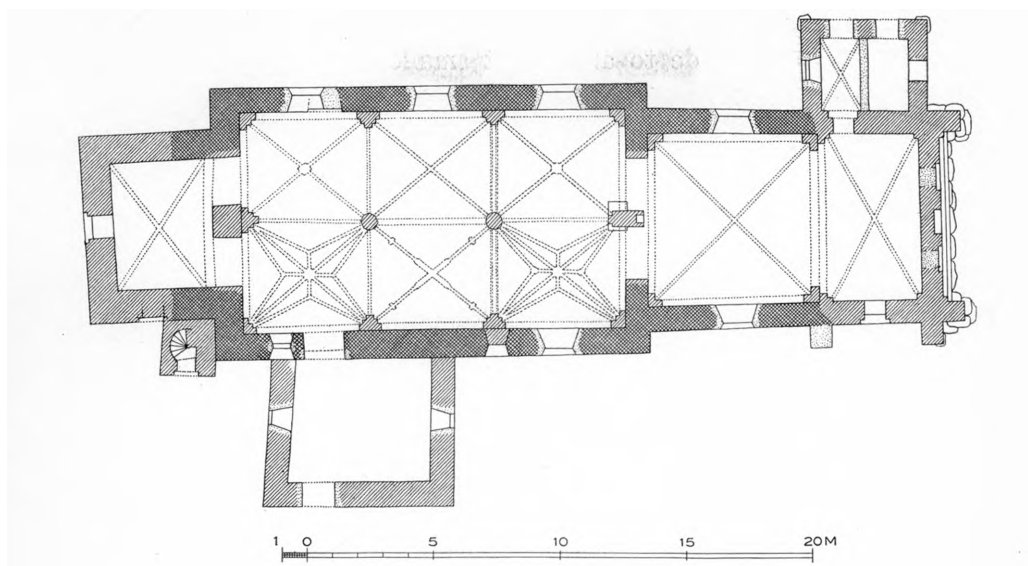

Fig. 2. Eggeslevmagle. Plan. 1:300. Maalt af G. C. Schultz 1932.

kun paa Hjørnerne findes større Fraadstensblokke. Undertiden veksler Materialet fra Skifte til Skifte. Flere Steder, særlig i Sydmurene, ses Stenrækker lagt paa Højkant eller i Sildebensmønster (Fig. 4 og 6). Murværkets Karakter tyder paa, at Kirken er meget gammel, maaske fra o. 1100. Skibets romanske Murhøjde er o. 6,35 m over nuværende Terræn øst for Vaabenhuset.

Af Dørene er den meget høje, rundbuede Syddør (Fig. 3) bevaret, omend med borthuggede Sidefalse, og den oprindelige, ydre Bue nu udmuret paa en vandret Karm. I den senere Middelalder er med Munkesten blevet indskudt en lavere, stumpt spidsbuet Dørbue, som atter udtoges i 1907, da Døren udvidedes. Ved denne Lejlighed fandtes i Udmuringen over Buen en **Egebjælke* (Fig. 5) fra romansk Tid, der har været indtappet i en Buekonstruktion, maaske fra en Ciboriebygning omkring Alteret; Buen har fire Tværprofiler med enkelt eller treleddet Rundstav. Bjælken, hvis Længde er 150 cm, er nu i Nationalmuseet. Norddøren er tilmuret og ses kun indvendig som en flad Blænding. Kun to af de oprindelige Vinduer ses nu, begge i Skibets Sydmur, det ene vest for Døren og endnu i Brug, men stærkt omdannet, det andet blændet i Lysningen. De er sat af Fraadsten og har været ret brede, det østlige (Fig. 4) maaler udvendig 198 × 102 cm. Dets Buetop sidder 80 cm under Overkanten af det romanske Murværk. Af de to Vinduers Plads kan intet sikkert sluttes om det oprindelige Antal Vinduer i Skibet.

Korbuen er spidsbuet, omdannet i gotisk Tid, og i samme Periode er ogsaa Korets Østgavl nedtaget.

I Skibets Vestgavl over de to yngre Taarnbuer og Hvælvene staar tre op-

rindelige, ligehøje, rundbuede Aabninger uden False eller Smig (Fig. 7), den mellemste 100 cm bred, de to andre lidt smallere, o. 80 cm. De har senere været tilmurede, men blev i 1913 fremdraget af C. M. Smidt ved Nationalmuseets Undersøgelse af Kirken. De kan ikke have fungeret som egentlige Vinduer, men er et sikkert Vidnesbyrd om, at der ved Skibets Vestende har ligget en oprindelig Udbygning, et lavt Taarn med Galleri i øvre Stokværk, hvorfra Gudstjenesten i Kirken kunde overværes (sml. f. Eks. Vallengslev,

Ø. Flakkebjerg Hrd., og Tveje Merløse, Merløse Hrd., Holbæk Amt). I Aabningernes Sider findes talrige *Indridsninger* i Pudsen, nogle fra Kirkens ældste Tid eller ialfald fra 1100'erne. Bedst er en 55 cm høj Kriger i kort Kjortel med Spidsskjold og Sværd (Fig. 10), desuden forskellige Skibe og Baade med højttopragende Stævne; under Krigeren et Rankeornament af tidlig Karakter med lange, i Spidsen oprullede Bladflige. En ganske lille Rest af denne Bygningsdels Mur — af samme Materiale som den øvrige romanske Kirke — staar østligst paa det gotiske Taarns Nordside. Indvendig i Taarnrummet er de nedre Mure ogsaa af Kamp, men Overhvidtningen hindrer en nærmere Undersøgelse. Maaske har dog det romanske Taarn haft samme Udstræk-

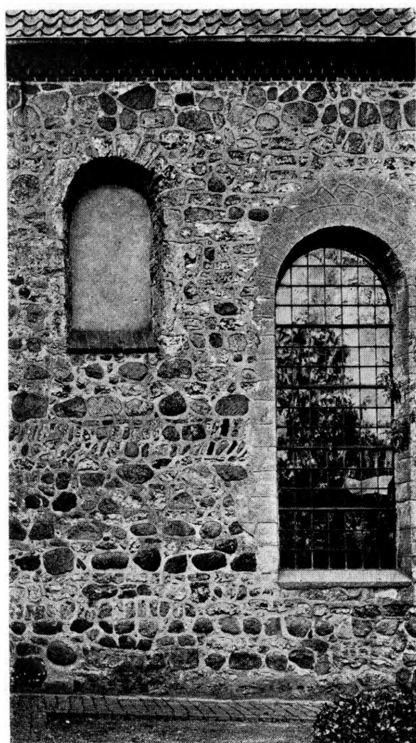
ning som det nuværende.

Gotiske Omdannelser og Udvidelser. I 1400'erne er der indbygget Hvælvinger i Kor og Skib. Korhvælvet minder meget om Hvælvingerne i Nabokirken Høve. Skjoldbuerne har Sökkelfremspring med rundet Overkant, ikke-omløbende Kragbaand med hulet Underkant (Munkestenen der er hugget i Haanden), smaa Rundstave langs Kappekanterne og Helstens Overribber af Sten paa Fladen. Dette Hvælv er snarest fra o. 1450, og omend Skibets Hvælvinger i Enkeltheder er forskellige fra dette, maa de dog være indbyggede snart efter (sml. Kalkmalerier). Samtidig er ogsaa den spidse Korbue (sml. S. 777), der har Sökkelfremspring uden Profilering og nu kun i Nordsiden et Kragbaand af et enkelt Skiftes Højde, med rundet Underkant (Fig. 11). Det brede Skib er ved Overhvælvningen gjort toskibet og overdækket med ialt seks Hvælvinger, der i Bygningens Midtakse bæres af fritstaaende, murede Piller. Den østre, der staar ved Korbuen, er rektangulær; dens mod Skibet vendende Del hviler paa en høj Sokkel af andre Dimensioner (se Fig. 2 og 11) og med et karnisprofileret, noget tilbagetrukket øverste Skifte. Enten er Pillen oprindelig planlagt af anden Form, eller ogsaa er Sökkelen en Rest af et *Kristi Legemsalter* (sml. S. 783), hvis Plads var midt for Korbuen. Skjoldbuerne, der løber af paa denne Pille, bæres her af Konsoller med hulkantede og hvælvede Led; i Pillens Østside en lille Gemmeniche med tagformet Afdekning (Fig. 11); den øvre Del af Pillen er paa denne Side aftrappet for at gøre den mindre klodset. Den følgende Pille er rund, muret af krumformede Sten, den tredje ottekantet, begge med gotisk profilerede Kapitælbånd (Fig.

M. M. 1907

Fig. 3. Eggeslevmagle. Skibets Syddør, under Ombygningen 1907 (S. 777).

V. H. 1938

Fig. 4. Eggeslevmagle. Fra Skibets Sydmur (S. 777).

S. B. 1938

Fig. 5. Eggeslevmagle. Plankeoverligger fra Skibets Syddør (S. 777).

H. M. 1913

Fig. 6. Eggeslevmagle. Sildebensmønster i Korets Sydmur (S. 777).

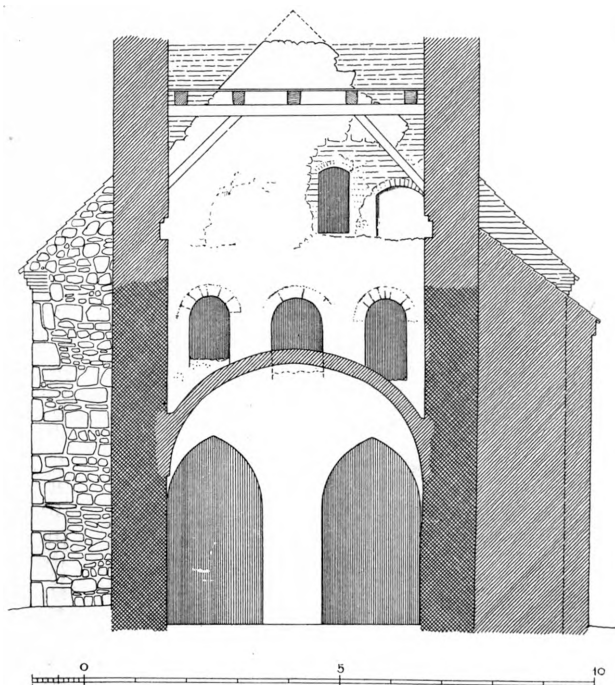

Fig. 7. Eggeslevmagle. Skibets gamle Vestgavl (S. 778) og
Snit gennem Taarnet, set mod Øst. 1:150.
Maalt af C. G. Schultz 1938.

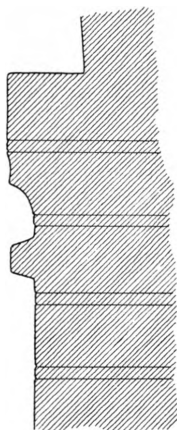
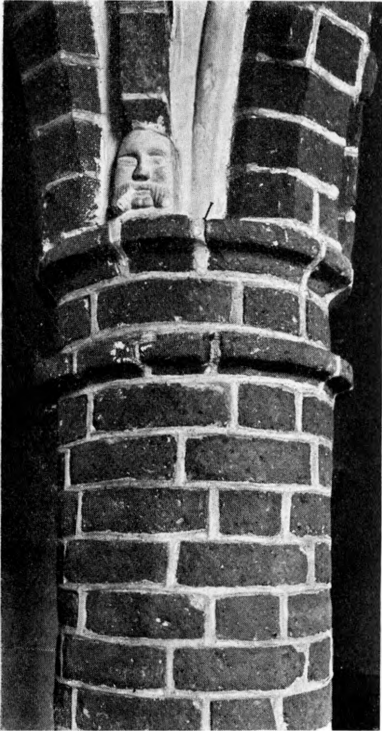

Fig. 8. Eggeslevmagle. Kragbaand
paa den vestre af Skibets to runde
Piller (S. 778). 1:10.
Maalt af C. G. Schultz 1938.

8 og 9). Ved Vestvæggen er, som ved de andre Vægge, en falset Pille, der har højtsiddende, omløbende Kragbaand med hulkantet Underside. Det østre og vestre af Hvælvene i den søndre Række er Stjernehvælv, det førstnævnte med runde Slutsten i alle Ribbeskæringerne og med udskaaret Vrængemaske, formentlig af Kridtsten, over den østre Skjoldbuetop. Et lille Hoved findes paa tilsvarende Sted i nordre Skibs Østhvælv; i denne Hvælving løber Ribberne desuden af paa større Kridtstenshoveder (Fig. 9), og her findes rund Slutsten og Rundstave langs Kappekanterne. Alle Hvælvene i Skibet har Kvartstens Ribber, i den midterste Sydhvælving dog Halvstens paa det øverste Stykke og her desuden en enkelt Tværsten forned. Gjordbuerne er enten almindelige Halvstens eller ogsaa Helstens og affasede; med Mellemrum afbrydes Fasene dog her af udstaaende, retkantede Knopper. Skibets Hvælv er uden Overribber. Samtidig med Overhvælvingen har Skibets Mure antagelig faaet paamuret en Munkestensgesims og dets Østgavl sine nuværende elleve Kamtakker.

De gotiske Tilbygninger, der fortrinsvis er opført af Munkesten paa Kampestenssyld, er alle meget sene. Korets Østforlængelse og Sakristiet er i hvert Fald yngre end det oprindelige Kors Hvælving, og det samme gælder sikkert ogsaa Vaabenhuset, hvis Blændingsdekoration maa være fra Begyndelsen af 1500'erne.

V. H. 1931

Fig. 9. Eggeslevmagle. Den østre af Skibets to runde Piller (S. 780).

V. H. 1082

Fig. 10. Eggeslevmagle. Indridsede, romanske Figurer i Vestgavlens midterste Bueaabning (S. 778).

Taarnet (sml. Fig. 7) er rimeligvis den ældste Tilbygning og omtrent samtidig med Skibets Hvælv. Som nævnt alløser det et romansk Taarn, hvoraf Hester staar tilbage i Murene. Dets Underrum har to spidse Arkadebuer mod Skibet og fladbuet, falset Vindue i Vest. Det dækkes af et samtidigt Krydshvælv med Halvstens Ribber og Halvstens Overribber. Paa Sydsiden staar udvendig en spidsbuet Blænding, der sikkert har været Spejl over en nu tilmuret Dør, delvis dækket af det senere paabyggede *Trappehus*, der er af almindelig sengotisk Karakter med fladbuede, falsede Døre. I Mellemstokværket fladbuede Spareblændinger mod Vest og Syd, det sidstnævnte Sted dog forstyrret ved Gennembrydningen af Taarntrappens Overdør. I Klokkestokværket til alle Sider et enkelt, fladbuet, falset Glamlul. Gavlene har Blændingsdekorationer med spidsbuede Højblændinger, de to yderste enkelte, de tre midterste tvillingdelte af en Halvstens Midtstav og med rund Topblænding. Gavlkammene havde tidligere Takker (nedtagne 1866), nu kun en enkelt Toptinde.

Korets Østforlængelse (sml. Fig. 1), der o. 1500 afløste den oprindelige Apsis, har i Syd et enkelt, i Øst to, udvendig spidsbuede, falsede, indvendig fladbuede Vinduer. De sidste er nu tilmurede; under dem staar udvendig i Dør-

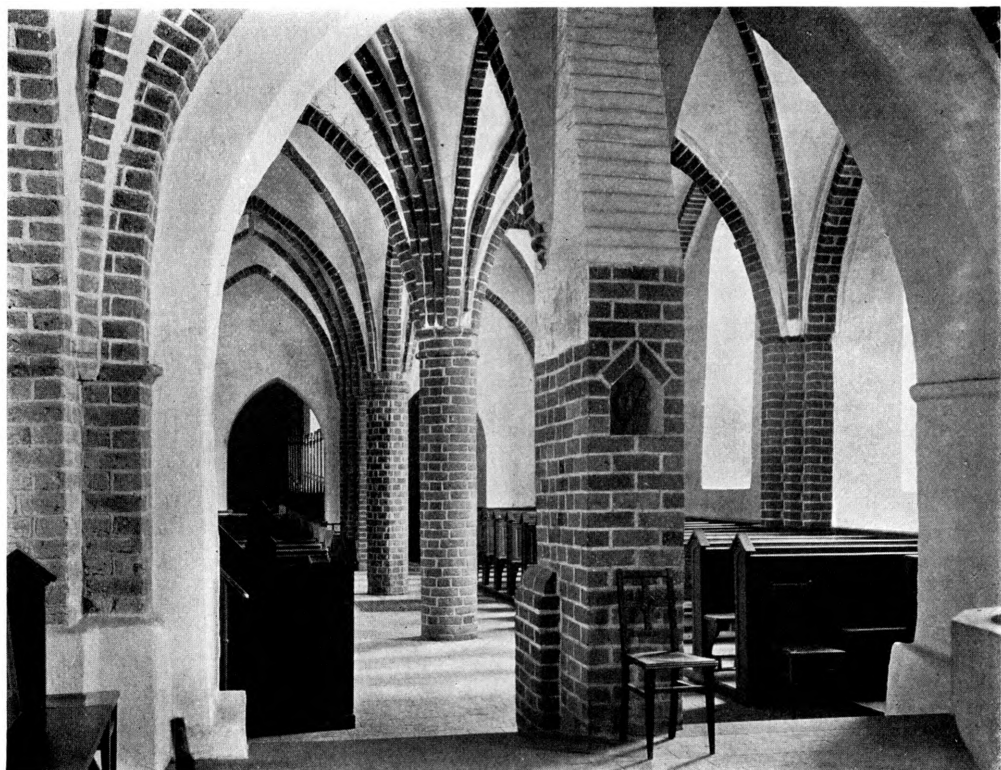

Fig. 11. Eggeslevmagle. Indre, set mod Vest.

H. M. 1913

højde en dyb, fladbuet Niche med oprindelig, muret Bund. Gavlen er glat ined Toptinde og to Fodtinder. Østsiden har over den svære Kampestensfod en nymuret Sokkel i to Afsæt, men det kan ikke siges, om den har afløst en oprindelig. Rummet dækkes af en samtidig Krydshvælving med Kwartstens Ribber, uden Overribber. Paa Syd- og Østsiden findes ud for Hvælvingens Trykpunkter Støttepillen; den vestre paa Sydsiden, der staar paa det østligste af den romanske Mur, afløste i 1907 en ældre Stræbebue med Kragbaand. Paa Nordsiden erstattes Støttepillerne af *Sakristiets* Mure, der er opført i eet med Korforlængelsen og i Forbandt med denne. Rummet er i ny Tid delt ved en Tværmur, og den østre Del indrettet til Varmerum. I Nord to nye Døre, medens der i Øst og Vest er bevaret spidsbuede Spejl fra iøvrigt omdannede Vinduer. Oven over disse findes tretakkede Halvgavle med tre brede, spidsbuede Blændinger; i Vest er den højeste Blænding dog dobbelt tagformet afsluttet, med kort Konsolstav. Døren til Koret er oprindelig og har dobbeltfalset Fladbue.

Det store *Vaabenhus* er i de nedre Mure overvejende af Granitsten med Hjørnekvadere (fra det nedrevne romanske Taarn?), foroven er der mange

gule og lysflammede Sten mellem Munkestenene. Indgangsdøren og de smaa Vinduer i Sidemurene er nye. Paa Østsiden under Gesimsen en udkragende Trappefrise. Vaabenhusets Ejendommelighed er den rige og sammensatte Blændingsdekoration (sml. Fig. 1) i den elleve-takkede Gavl. I Midten tre Rundblændinger paa Rad mellem Friser af Retkantsblændinger og Savskifter, nederst et Blændingsbaand af to Skifters Højde; under Kamtakkerne dybere Retkantsblændinger, der er delte enten af en gennemløbende Midtstav eller af en Hængestav afløbende paa en Konsol, der enten er X-formet, Komma-formet eller med afskaarne Hjørner; i Toppen en Korsblænding.

Under Koret en tøndehvælvet *Gravkælder* fra Renaissancetiden (sml. S. 788).

Tagværkerne er alle nye, over Koret dog med enkelte ældre Dele.

Kirken blev restaureret i 1801³ og underkastedes desuden større Istand-sættelser i 1866 (Chr. Hansen) og 1907—08 (M. Borch). I 1866 indsattes de nuværende, uformelig store, rundbuede Vinduer i den romanske Kirke, Taarnets Trappegavle nedtoges, Puds og Hvidtelag fjernedes fra Murene, saa at de nu alle staar blanke, og i det Indre afbankedes Hvidtningen paa Hvælv-ingeres Piller, Ribber og Buer. Tagene er hængt med Vingetegl.

KALKMALERIER

Paa Sydsiden af Hvælvingspillen ved Korbuen staar Rester af et Kristo-forusbillede, malet i Slutningen af 1400'erne og vistnok fremdraget i 1868 (restaureret 1908).

1907—08 blev Malerier fra samme Tid fundet flere Steder i Kirken, men atter overhvidtede.⁴ I søndre Skibs Østhvælv afdækkedes rødbrune Plante-ornamenter, der udgik fra Gjord- og Skjoldbuernes Issepunkter og dækkede Kappernes nederste Del, mens der foroven fandtes Rosetter; fra Ribberne skød afvekslende røde og grønne Blade ud. I Østkappen udgik Bladværket fra det S. 780 omtalte Kridtstenshoved, uden om hvilket var malet en Art Glorie, yderst okkergul, inderst brunlig. Det tilsvarende, skægløse Hoved i Nordøstfaget har staaet naturalistisk malet med Okker paa det lange Haar, lys Kødfarve i Ansigtet, sorte Pupiller og rødbrune Læber. Paa Triumf-buens Vestside stod med røde Minuskler en stærkt medtaget og nu ligeledes overkalket latinsk Indskrift af samme Ordlyd som Indskriften paa Alter-tavlen i Magleby Kirke (V. Flakkebjerg Hrd.). Den tyder paa, at et Krucifiks har været ophængt herved.

Provst S. M. Beyer havde paa Korvæggene ladet male Lister over Sjællands Biskopper før og efter Reformationen, Flakkebjerg Herreds Provster før og efter Herreds-Delingen samt Præsterne i Eggeslevmagle efter Reformationen.⁵

INVENTAR

Alterbordet er moderne. Ved Restaureringen 1907 fandtes Fundamentet til det oprindelige Alterbord, af Fraadsten, o. 50 cm fra †Apsidens Østvæg.

Altertavle (Fig. 12), trefløjet, sengotisk fra o. 1450—1500. Tavlen krones af en gennembrudt Bladfrise og har i Midtfeltet, 180 × 173 cm, en i kraftigt Relief skaaret Fremstilling af Korsfæstelsen. Den knælende Maria Magdalene omfavner Kristi Kors, og under Korsarmene svæver to Engle med Kalke. Til Siderne i Forgrunden er anbragt to Figurgrupper, dels den segnende Jomfru Maria, Johannes, to Kvinder og Longinus med Spyddet, dels Hovedsmanden, en Rabbiner og tre romerske Soldater, den ene med Isopstængel. Fløjenes Indersider er hver delt i tre Felter, der ligesom Midtfeltet krones af Stavværks Kølbuier, og har Relieffremstillinger af (mod Nord, ovenfra): Tornekroningen, Hudstrygningen, Kristus for Pilatus, (mod Syd): Korsegangen, Gravlæggelsen og Opstandelsen (Fig. 13). Fodstykket er, ved et mod Syd anbragt Laag med Haandtag, indrettet til Gemmested. Tavlen er opmalet i ny Tid. Samtidig har man fornyet de fra o. 1625 stammende Fraktur-Indskrifter paa Fodstykket (Indstiftelsesordene med Skrifthenvisningerne: Math. 26, 26, Marc. 14, 22, Luc. 22, 19, 1. Corinth. 11)⁶, samt Midtfeltets Baggrundsmaleri af Jerusalem.

Altersølv. Kalk, af kbh. Prøvesølv, fra 1707, 24 cm høj, med sekstunget Fod, paa hvilken et støbt Krucifiks; sekskantet Skaft, flad Knop med Rude-toppe, hvorpaa graveret: »Ihesus«; under Foden graveret: »Anno MDCCVII procuratore templi J. SteenBuchio« (»Aar 1707, da Hans Stenbuch var Kirkens Forstander«); Mestermærke for Hans Nielsen (Olrik 197). *Disk* af kbh. Prøvesølv 1707 med graveret Cirkelkors; samme Mestermærke. Rund *Oblatæske* af kbh. Prøvesølv 1709; paa Laaget graveret Fremstilling af Lammet med Korsfane; samme Mestermærke og indgraveret »Weyer 14 Lod 2 Qtin«. *Sygekalk*, 14,6 cm høj, med kort Skaft og meget svær Knop; under Foden graveret: »EV 1679«. Lille, glat *Disk*, hvorunder er anbragt en rund *Oblatbeholder*.

Alterstager (Fig. 16), af sengotisk Form, 36 cm høje, med tre Skaftringe. Den ene har under Foden et Støbermærke.

Alterbibel (Christian d. 4's), i nyt Bind, men med gamle Spænder af forgyldt, graveret Malm.

Alterkrucifiks, malmstøbt, af J. A. Jerichau, 1853 (sml. Bringstrup, Ringsted Hrd. S. 426); nu anbragt paa Skibets Østvæg.

†*Messehagel*, gammel, grøn, med Guldgalloner og Christus hængende paa Korset »borddyret med Sølv«, nævnt 1734.

†*Ildkar* af Jern, med en Kæde ved, nævnt 1734.

Font (Fig. 14), unggotisk, af gotlandsk Kalksten, af to Sten. Den tolvside

Fig. 12. Eggeslevmagle. Altertavle (S. 784).

M. M. 1901

Kumme, 94 cm i Tvm., er nu fyldt med Cement. Foden har øvre Skaftvulst, opad tilspidsende Skaft og hulkant-profileret Fodplade. Nu i Koret, ved Midtpillens Østside.

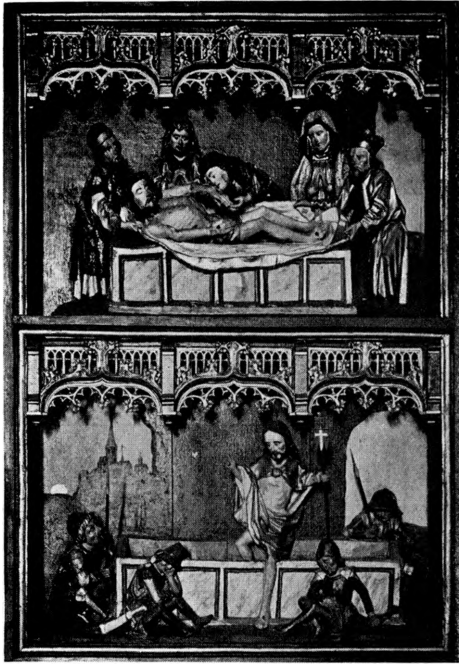
Fontehimmel, af Fyr, fra o. 1600, dannet af en tolvsidet Plade, hvorover tolv Bøjler, samlede i en firsidet, foroven tilspidset Knop. Himmelen, der i længere Tid havde ligget paa Vaabenhusloftet, blev 1933 istandsat og paany ophængt over Fonten. De oprindelige Farver lod sig ikke bevare, hvorfor Staf-feringen fra 1699 blev opmalet⁷. Dette Aarstal, der iagttoges af Løffler (1884), er nu forsvundet. Frisens Skriftsted (Joh. 3, 5) staar med gylden Fraktur.

Fad (Fig. 15), af nederlandsk Arbejde o. 1650, Tvm. 72 cm. I Bunden Saul, der styrter sig i sit Sværd; ved Siden af dette en Krone og ved hans Fødder en Hund, alt omgivet af Løvværk og Fugle; paa Randen Løvværk og løbende Vildt.

Fad, af Tin, Tvm. 45,5 cm, med graveret Kirkenavn, og 1840; Mestermærke for A. C. Dahlgreen 1824.

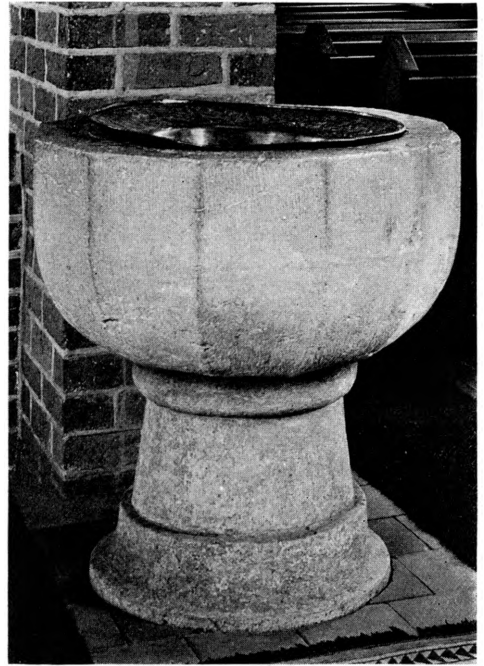
Kande, af forsølvet Tin, med graveret Kirkenavn og Aarstallet 1840.

Prædikestol, i Høj-Renaissance, fra 1604. De fem Fag har i Storfelterne, som adskilles ved to og to joniske Halvsøjler, Portalfelter med omløbende, reliefskaaret Baandslyng og i Buehjørnerne Akantusblade. De fire Felter er glatte, i det midterste er reliefskaaret Universitetets Vaaben over en Kar-

V. H. 1931

Fig. 13. Eggeslevmagle. Fra Altertavlens Sydføj (S. 784).

V. H. 1938

Fig. 14. Eggeslevmagle. Font (S. 784 f.).

touche, i hvilken er skaaret: »Universitatis Hafniensis«. Stolen, der afsluttes med en Underbaldakin, staar nu i renset Eg, ferniseret og stærkt restaureret. I et af de nedre Smalfelter er indskaaret: »HCP HP KW [Kirkeværger] 1604«; i de andre en opmalet Indskrift: »Qui vos audit me audit« (»Den, som hører Eder, hører mig«). Stafferings-Aarstallet 1631, som (1755) sluttede Indskriften, er nu forsvundet. Arkitraven har et nymalet Skriftsted: »Non vos estis illi loquentes, sed spiritus patris vestri, qvi loqvitur in vobis« (»I er ikke dem, der taler, men det er Eders Faders Aand, som taler i Eder«).

Stoleværket er nyt. †*Herskabsstol*, opsat 1731 af Christiane Elisabeth Grubbe til Lyngbygaard og Gerdrup. Den lukkede Stol havde Indgang fra Kirkegaarden; den bar en rimet, religiøs Indskrift. Fjernet 1858⁸.

†*Pulpitur*, af Tømrmester Florin 1734 (Rgsk.).

Over Døren til Kapellet stod: »Anno 1699 hafver velædle og høylærde D. Hans Muhle Procurator Templi, Professor udi det kongl. Kiøbenhavnske Academie og Assessor i Collegio Consistorii ladet renovere og staffere Alter-Taflen, Skrifte- og Degnestol samt Funten og Jernværket om Alteret« (Præsteindberetning 1755).

Klokker. 1) 1507. Minuskler mellem to Dobbeltlinjer: »Anno Domini millesimo qvingentesimo septimo in profesto Margarete. Hans Jense[n]« (»I Her-

Fig. 15. Eggeslevmagle. Daabsfad
(S. 785).

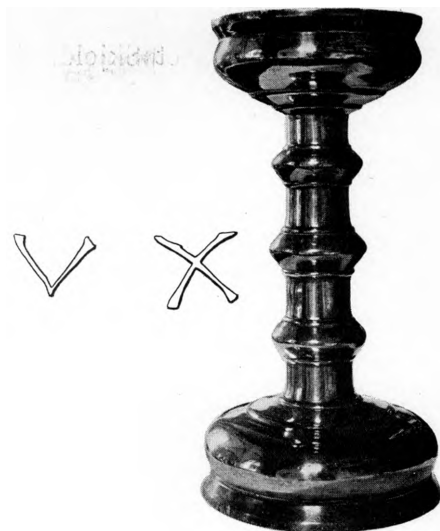

Fig. 16. Eggeslevmagle. Alterstage (S. 784).
Støbermærke 1:2.

rens Aar 1507, Dagen før Margrethes Dag [d. v. s. 19. Juli]. Hans Jensen«). Paa Siden to Mærker af Form som kronede Træske (sml. Jydstrup S. 474) samt Hans Jensens Bomærke. Tvm. 110 cm (Uldall 238).

2) 1620. Versaler: »Turris fortissima nomen Domini; ad ipsum currit justus et exaltabitur. Rudolphus Burchardi in usum ecclesiae Egitzlof me fecit Anno 1620« (»Herrens Navn er det stærkeste Taarn; til ham iler den retfærdige og han skal ophøjes. Rudolph Burchard(sen) gjorde mig til Eggeslevmagle Kirkes Brug Aar 1620«)⁹.

GRAVMINDER

†*Epitaf*, opsat af Birkefoged ved Borrebye Birk, Hans Pedersen 1632, for sig og sine. Nævnt 1755 som gammelt og forfaldent¹⁰.

Gravsten. 1) Jens Rasmussen Bang, fordum Præst til Ægesløvmagle Kirke, død 15. August 1602. Latinsk Indskrift, med Reliefversaler, i en Kartouche; Hjørnecirkler med Evangelisterne og deres Tegn; foroven et Kerubhoved, forneden et Skjold med Dødssymboler og derover Bogstaverne: IRB. Svagt trapezformet, ølandsk Kalksten, 147 × 92—88 cm. I Korets Sydvalg.

2) »Else Her Jensis, herudi Eggidzløf«, død 12. Juni 1602. Dansk Indskrift med skraa Reliefversaler. Herunder et ovalt Felt, med et Bomærke, og Reliefbogstaver: »HIH MCD«. Gotlandsk Kalksten, 175 × 63 cm. Paa Vaabenhusets Nordvalg.

3) »Erlic og velact Mand Christian Pedersen«. Randskrift med Reliefversaler; midt paa Stenen et Skjold. Graa Kalksten, 93 cm bred, stærkt slidt, liggende som Trin i Præstelaagen.

†*Gravramme* over Ottilia Marie Ebbel, født paa Borringholm 1662, død paa Gierdrop 1695; desuden religiøs Indskrift. Fandtes (1746) nedenfor Koret¹¹.

Gravhvælving, under Koret, muret som en Tøndehvælving og ved en muret Trappe sat i Forbindelse med Koret (sml. S. 783). I 1907 var den delvis fyldt med Jord, hvis Vægt tildels havde ødelagt de tolv Kister, der var anbragt i to Rækker og to Lag. Yderkisterne, der havde buet Laag, var af Eg, betrukket med Læder og forsynet med Messingbeslag; Inderkisterne af Fyr. Da Kisternes Tilstand umuliggjorde Konservering, blev Gravhvælvingen til-muret. Plader og Beslag blev optaget, anbragt paa Trætavler og ophængt paa Korets Sydvæg.

Kisteplader og Beslag. 1) Peder Hunder Marck til Grobisgard, Søn af Claus Hundermarck og Dorrete Daa til Gerdrop, død i Lejren ved Kalmer 16. Aug. 1611, 27 Aar 5 Uger og 2 Dage gammel. Indskriftplade med Versaler; i Rammen hans fædrene og mødrene Vaaben. Desuden fire Hjørnebeslag med Kerubhoveder og to Skjolde med de samme Vaaben.

2) Ifver Hundermarck til Gerdrop, Søn af Claus Hundermarck og Dorrete Daa til Gierdrop, død i Lejren ved Kalmer i Sverig 25. Aug. 1611, »hans ganske Alder var 20 Aar ringere 12 Uger og 2 Dage«. Indskriftplade med Versaler. To Vaaben: Hundermarck og Daa.

3) Erick Hundermarck til Gierdrop, død 30. April 1617, 24 Aar og 3 Maanedag gammel, Søn af S. Klavs Hundermarck og Fru Dorete Daa. Indskriftplade med Versaler. To Vaaben: Erik Hundermarcks fædrene og mødrene.

4) Anders Skramb til Degberiglund, død paa Gierdrup 4. Okt. 1618, 6 Aar gammel, Søn af S. Hertvig Skramb til Degbierglund og S. Fru Kierstine Skovgaard. Indskriftplade med Versaler. To Vaaben.

5) [Dor]the Daa, Datter af Jørgen Daa og Kirsten [Beck Joakims]datter til Snedinge, gift med Claus Hundermarck til Gerdrup, Søn af Pet[e]r Hundermarck og Elin Stampe til Øxendrup i Fyn, levede tilsammen paa 11 Aar og havde seks Sønner og tre Døtre, død i Roskilde 20. Nov. 1624 i hendes 61. Aar. Indskriftplade med Versaler.

Hjørnebeslag med to Engle, bærende Monogrammet: C H M [Claus Hundermarck]; Vaabenskjolde; Krucifiks; Medaillon med Jesu Monogram.

Fra Gravkælderens opbevarer i Nationalmuseet: tre * Kistebeslag af Messing, en *Læderskede, en *Hue, en *Krave og et *Pudevaar.

En middelalderlig *Rnnesten*, der opdagedes 1871 i Kirkegaardsmuren, er indmuret i Vaabenhusets Sydvæg. Den bærer foroven et Kors og herunder Mandsnavnet: *Ulnod* (»Ulnod«)¹².

KILDER OG HENVISNINGER

Regnskaber 1741—42, med Inventarium, 1823—24 (Universitetets Arkiv). — Kaldsbog 1738—1836 (LA). — Præsteindberetninger 1755 (NM), 1759 (LA), 1770 (NM). — Synsforretning 1861 (NM). — Museumsindberetninger af J. B. Løffler 1884, C. M. Smidt og Hugo Matthiessen 1913. Revideret af P. N. og V. H. 1931.

Langebeks Rejse i Sjælland og Fyn 1746 (Kirkehist. Saml. 4. R. IV, 50). Seyer Mahling Beyer: Egitzlefmagle Sogn og Vester-Flakkeberg Herreds Pastorater. 1820. S. 33—46. H. F. Rørdam. En Præstekaldelse paa Universitetets Gods 1657 (Kirkehist. Saml. II, 242—46).

¹ J. O. Arhning: Roskilde Domkapitel. I. 1937. S. 63; S. R. D. VII, 119; H. Matzen: Københavns Universitets Retshistorie. II. 1879. S. 317. ² Langebeks Rejse til Gjerdrup 1743 (Kirkehist. Saml. 4. R. IV, 432f.). ³ Til Minde om denne Istandsættelse havde Sognepræst S. M. Beyer paa Korvæggen (sml. S. 783) ladet male Indskriften: »Anno 1801 lod Procurator templi Hr. Abraham Kall, Professor i Historie og Assessor Consistorii ved Københavns Universitet, denne Kirke ind- og udvendig med Kirkegaardens Ringmur istandsætte og forbedre, samt forsyne med ny Vinduer, Skrifte- og Degnestolen opmale og Kirken overalt fuldkommen reparere«; Beyer S. 41 f. ⁴ Kalkmaleriberetninger af M. Mackeprang 1907, E. Rothe 1908. ⁵ Listerne gengivet hos Beyer S. 36—41. ⁶ Beyer skriver (S. 34 f.): »Efter Fortælling skal denne Altertavle for 3 à 400 Aar siden være fundet paa et forulykket Skib ved Skielskjør, hvor den blev optagen, og derpaa bestemt opsadt i Egitzlef Kirke«. ⁷ Istandsæt af Poul Jensen. ⁸ Beyer S. 36. Seehusen: Optegnelser om Lyngbygaard og Gjerdrup. 1869. S. 37. ⁹ Iflg. Beyer (S. 44) fortæltes det, at den store Klokke skulde være støbt paa Eggeslevmagle Mark, nede paa det saakaldede Brydedige, der tilhørte den Gaard, som Fru Thite ejede; da Malmen var smeltet, hentede hun et Forklæde fuld af Sølvpenge og kastede dem deri, »hvorfra denne Klokke har sin høie og fine Klang og Resonance«. ¹⁰ Præsteindberetning 1755; Beyer S. 35 f. ¹¹ Langebek i Kirkehist. Saml. 4. R. IV, 50. ¹² Jacobsen-Moltke: Danmarks Runeindskrifter. 1938. Nr. 233, Fig. 564.

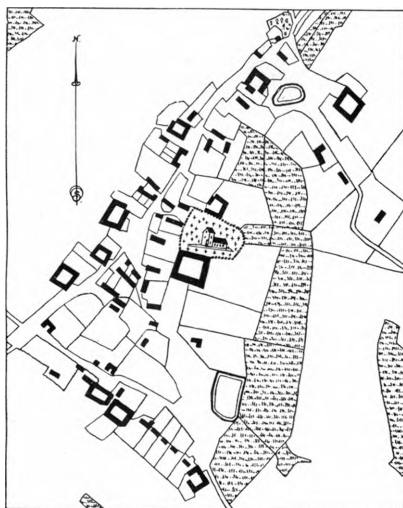

Fig. 17. Eggeslevmagle 1782.